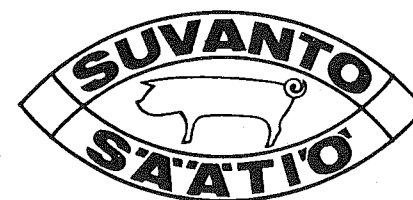

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 8 1983

JOULUKUU

Jumalanpalveluksessa Oriveden kirkossa Sakkola-juhlassa on useita tuttuja kasvoja jo eturivissä.

Joulun sanoma

Eletään jälleen joulun ajan kii-reissä. Ihmiset tekevät jouluostok-siaan, kaikkialla on hyörinää ja pyörinää, sillä on joulu lähestymäs-sä.

Joulua olemme oppineet pitämään rauhan ja hyvän tahdon juh-lana. Jälleen julistetaan joulun suurta sanomaa: Teille on tänään syntynyt Vapahtaja, joka on Kris-tus, Herra. Kunnia Jumalalle kor-keuksissa ja maassa rauha ja hyvä tahto ihmisten kesken.

Tätä suurta joulun sanomaa on julistettu lähes 2000 vuotta. Kuinka paljon ovat nämät julistukset herät-täneet vastakaikua? Paljon var-maan niistä on häipynyt kuuroille korville. Eivätkö yksilöt ja maail-man kansat ole ymmärtäneet vas-taanottaa, avata henkistä olemus-

taan joulun sanoman siunaukselle, kun käytännöllisessä elämässään vain harvat yksilöt sitä yrittävät to-teuttaa. Yleismaailmalliselta näkö-piiriltä katsottuna sodat ja erimieli-syydet kansojen kesken edelleen jat-kuvat.

Mutta kuitenkin kristityt kansat joulua juhlivat, me yksilöinä sitä ih-mejuhlaa odotamme. Lapset esittä-vät toivomuksia ja odottavat sitä suurta hetkeä, jolloin vanha parta-suu joulu-ukko kaukaisilta Lapin mailta saapuu joululahjoineen. Ai-kuisetkin mielellään ottavat joulun vastaan, harvempi kuitenkin siinä mielessä, mitä joulusanoma kehoit-taisi, mutta kukin omalla tavallaan, sillä joululla itsellään on niin ih-meellinen taikavoima.

Menneet joulut ovat usealle meis-tä jättäneet kauniita muistoja elämämme matkakirjaan. Muistamme joulun viettoja siellä armaassa lap-suutemme kodissa ja pitkin elämämme vartta joulumuistot valo-pilkkuina välkehtivät arkisten pä-viemme keskellä.

Kun joululla on sellainen ihmeel-linen taikavoima tunnemaailmas-samme, niin tulee mieleen kysymys:

Voisimmeko nyt tänä jouluna het-keksi irtaantua arkisista huolistam-me ja kulkea siihen sisäiseen rauhan maailmaan, jota joulujuhla todelli-sesti on tullut meille tarjoamaan ja antamaan?

Usealle meille, joilla on huolia ja suruja, ei ole helppoa joulunakaan ohjata mieltään rauhan maille. Mutta hiljaisuudessa pyytäkääm-me: Tule Jumalan Henki avuksi. Auta meitä kohoamaan yläpuolelle maallisten huoliemme. Anna meille voimaa tunnemaailmastamme työn-tää syrjään ne esteet, jotka rauhan saavuttamisen tiellä ovat. — Siellä ajatustemme laajoilla vainioilla on niin paljon epätodellista ja nurinku-rista kasvatettu... Emme kanssa ihmisiämme kadehtisi ja sillä ym-märtäisimme, että olemme oman osamme ansainneet ja että kans-saihmissämme onni olisi samalla meidänkin onnemme.

Kasvattakoon tämäkin joulu mei-dän henkistä olemustamme, että kun arkiset päivät tulevat, saisimme jatkuvasti tuntea elämän sisäisen tyydytyksen ja onnen tunteen tuo-maa viihdytystä.

L A

Joulun tulo

*Joulu saapuu joutuisasti.
Kannel soikoon soreasti.
Laulu kaikukoon lavea,
viihdyttäen, virkistäen,
tuoden tunnelman tupahan.*

*Kulki vuodet vieritysten,
vuosikymmenet ravaten.
Koluuttivat karjalaista,
siirsivät sisä-Suomehen.*

*Moni muisto miellyttävä
saapuu sielun sopukoista*

*joulunviettoon Karjalan.
— Kilisi kulkuset siellä
joulukirkkoon kulkiessa.
— — —*

*Mennehiä muistelemme,
kaihomielin katselemme,
vaan emme suruja syötä!
Kun on päästy joulun alle
leivomme leveät leivät.
Piparkakut paistelemme,
vehnäset ylen makeat,
piirakset paremmanlaiset.*

*Kun on päästy jouluun asti
käymme piiriin pirteästi
joulukuusen ympärille.
Miniät on miehinensä,
vävyt väkensä
saapunehet seurahamme.*

*Kannel soikoon soreasti!
Tulkoon tunnelma tupahan,
jouluilo jokaiselle!
Niinkuin ennen iloitsivat
Bethelemin paimenpojat,
Lapsen saapuissa huvatun.*

Elsa Tuokko

Joulu 1930

Siirryn ajassa 54 vuotta taakse-päin.

Palmujen lehdillä kimmelsi jou-lukuinen kaste, joka irroitti lehdistä ihanan tropiikin tuoksun. Välimeri oli tyyni, tummansininen. Hori-sontti ei erottunut. Taivas ja meri yhtyivät. Peilikuva oli meren syvyy-dessä. Avaruus oli välittömästi ym-pärilläni. Olin Nizzan rantakadulla. Afrikan lämmin henkäys hyväili kasvojani. Ajattomuuden salape-räisyys valtasi mielen. Olin kiitollin-kauneudesta ympärilläni. Olin kiitollinen, kun olin taas rauhalli-nen.

Ajatukseni kiitivät Välimeren itäiseen pohjukkaan — pieneen Bet-lehemiin. Siellä tapahtui jotain suurta ja mahtavaa, jota yhä ihme-tellään. Seimessä oli lapsi, joka toi uutta elämän muotoa. Uusia ohjei-ta onneen. Hän oli viisas ihminen.

Ja taas oli jouluaatto-ilta. Kävely meren rannalla rauhoitti, sillä tuo-na jouluna koin jotain ahdistavaa. Täysihoitolan emäntä oli tosin yrit-tänyt luoda joulutunnelmaa. Oli kuusi ruokailusalissa. Oli juhla-ate-ria. Kynttilät lepattivat pöydällä. Joululauluja laulettiin. Lahjoja jaettiin. Juutalaiset asukkaatkin osallistuivat. He eivät puhuneet omista ajatuksistaan. Olivat vain mukautuvia ja kohteliaita. Mieles-säni välähti: "Mitäs jos juutalaiset ovatkin oikeassa?"

Tuli niin ontto olo. Tuli sama ikävä tunne kuin muinoin Kivinie-men kansakoulussa autiolla pihalla syyskuisena päivänä ulosajettuna uskontotunnilta. Olin järkyttynyt. Tunsin itseni väsyneeksi, kyllästy-neeksi maailman pikkumaisuuteen, uskontojen sekamelskaan.

Kaikki yrittivät todistaa Luojan olemassaoloa. Minulle on se asia ol-lut selviö lapsuudesta asti. Yhdyn

Tolstoin ajatelmaan: "Ihmisten to-distaminen Luoja on kuin sytyt-täisi kynttilän nähdäkseen auringon paremmin!"

Nykyisessä tuskallisessa ajassa on vaikea yrittää viettää joulua vaati-mattomasti. Se on useimmilla yltä-kylläisyyden huippuhetki. Kalliita lahjoja — matkoja — huveja.

Mikä on joulu? Hyvä kysymys, johon on vaikea vastata. Vastaus vaatii pitkää hiljaisuutta. Vastaus vaatii pitkää, pitkää hiljaisuutta. Vastaus vaatii siirtymistä lapsuus-jouluihin, yritystä viettää joulua kuin muinoin, jolloin maailman suuruus ei ollut tietoisuudessa mo-nine ristiriitoinen, pohjattomine epäilyksen tuskineen.

Joulun pitäisi olla rauhanjuhla, rauhan tuoja tähän sekaiseen nykyaikaan. Miksi rauhan sanoma ei mene läpi? Jossain on vika? Jotain epätodellista, hyvin epätodellista on vallalla. Mitä se on? Kuka pystyy saamaan rauhattomat ihmiset luot-tamaan Suureen Voimaan, joka auttaa rukouksen avulla?

Ehkä rukoillaan väärin kaavo-jen mukaan, Rukous on ehkä liian koneellista rutiinia. Rukouksen eh-kä pitäisi tulla vain sydäimestä il-man kaavoja? Hiljaa omin sanoin, omin pyynnöin. Usko on jokaisen yksityisasia, jota ulkopuolisten ei tulisi antaa sekoittaa. Usko on ta-bu. I käsky: "Älä turhaan lau-su..." Filippiiläisille 4: 6, 7.

Raamatussa on kohta, Room. 7—15, jossa ihmetellään: "Miksi teen sellaista mitä minun ei pitäisi tehdä. Miksi en tee sitä mitä minun pitäisi tehdä." Siinäpä se. Miksi??

Kuinka avuttomia olemmekaan, jos emme pysty hallitsemaan it-seämme. Ei kukaan tue meitä taiste-lussa pahoja ajatuksia ja järjettö-miä tekoja vastaan. Vain ihminen

itse nöyränä Suurta Voimaa rukoil-len pystyy auttamaan itseään. Se on vaikeaa, mutta se on ainoa tapa taistella kiusauksia vastaan. Hiljai-set rukoukset nousevat korkeuksiin ja saavat vastauksen arvonsa mu-kaan.

Taas kerran yhdymme jouluvir-teen. Kaikista pahoista uutisista, joita leijuu ilmassa vastaanotti-mimme uskokaamme, että kerran oikeus ja hyvyys ovat vallalla ihmis-ten kesken.

"...käy lämmin henkäys talvi-säässä, kun joulu on, kun joulu on."

Klaudia Pelkinen

Joulu kirkkomaalla

*Yllä hautain viipyy pyhä rauha
armahdettujen sieluja koskettain.*

*Äänet arjen kaikki vaimenee,
kun armon päivä tää
alkaa iltaan hämärtää,
kun lähenee jouluyö,
Jeesuksen synnyin yö.
Niin moni sydän täällä
tahtoo hyvää joulua toivottaa!*

*Ja Jumalan tähtien alla
kirkkaan kynttilän liekissä
on siunaava ajatus:
Salatun sydämen, ihmisen, rukous
valolla siunaa,
rauhalla siunaa
nimeltä kutsutut,
Seimen Lapsi
taivaan ja maan.*

*Kuin auringon valossa
kukkain teriöt hetken hehkuvat
elämän yhteyttä yhä —
ja kaiken yllä on pyhä
iankaikkinen armo.*

Vivi Paasikunnas

Lapsuusjoulu Muistojen joulut

*Joulu saapui Karjalaan.
— Kulkee aatos yhä sinne,
missä kaarsi mäenrinne
lapsuuskodin maismaa.*

*Siellä äiti ahkeroi,
joulun valmistusta tehden.
Varhain nousi kiireen tähden.
Isä joulukuusen toi.*

*Kylään ilta laskeutui.
Öljylamppu valon antoi.
Järven jäinen silta kantoi.
Hangen alla aita ui.*

*Savusaunan lämpimään
riensi perhe illansuussa.
Pakkasviima joulukuussa
häipyi kiukaan kihinään.*

*Jouluaatto hämärtyi.
Loisti kuusi kynttilöistä.
Kattolautaan himmeleistä
varjokuva muodostui.*

*Liesi kuuma kipunoi.
Siinä kiehui kahvipannu.
Tuotiin siirappia kannu.
— Jouluvirttä viulu soi.*

*Joulu saapui Karjalaan.
— Sinne ei voi silmä kantaa.
Muisto lämmin voimaa antaa
elontietä kulkemaan.*

Elsa Tuokko

*Syttyneet on jouluvalot
tänne maahan kylmään, pimeään.
Ihmiskunta viettää joulujuhlaa,
juhlan tuntu kiirii kautta maan.
Joskin ajanvirta rauhatonna vierii,
niin joulun tapahtuma aina sama on!*

*Lapsuusmuistot mieleen tulee entiset.
Nuo joulut, ne muistoissa kuin silmäin eessä.
Silloin joululaulut kaikui, leikit löimme...
Iloisina, huoletonna kotoiset piirakat ja
paistit syötiin ja monet jouluherkut pöytään
tuotiin. Ja aatto-aamuna kuusi tupaan kannettiin.*

*Oli aattoilta, kuusta koristeltiin, saapui pukki
vierahaksi, jakoi lahjakääröt joita odotimme.
sytytimme kynttilät. Oli joulu-ilo suuri.
Kuusen luona joululaulut kaikuivat.
Isä, äiti, ynnä lapset virsiin yhtyneinä.
Näin kotikuoro kiitoksensa toi.*

*Tyytyväisnä lapset nukkui vuoteessa,
kauniita unia katsellen.
Oli päättynyt aattoillan tunnelma, kodin yhteinen.
Eihän lapsuusriemua mikään voita.
Silloin joulukellotkin kauneimmin soi!*

HELVI LAAKSONEN

Joulutähti

*Joulutähti minut taas kotihin vie.
Niin pitkä on matka
ja missä, missä on tie?
En eksyä tahdo.
Joulutähti perille vie!
Lapsuusriemun taas kokea tahdon.
Kuusen tuoksun, loisteen kynttiläin.
Kuusen alta lahjat löytäisin,
Seimen Lasta muistaen.
Kotiin jouluksi tahdon!
Joulutähti,
älä katoa taakse pilvien...*

Klaudia

Joulukirkko

Sakkolan pitäjän naapuripitäjän, Pyhäjärven, Saapun kylän väki varustautuu jouluaattona joulukirkkoon Sakkolaan. Kuinkas muuten? Koska näin on tehty jo sukupolvien ajan, sillä kylä on vain 6:n kilometrin päässä Sakkolan kirkosta. — Hevoset saavat joulukaurat, vähän rukiita seassa, sillä viljava on ollut 30-luku. Äiti on jo illalla arponut lapsensa, että kuka jo kuudelta herätetään ja kuka saa jäädä itkemään osaansa. Äiti on meidän lasten ”isäntä”!

On lumeton talvi ja kello kuuden jälkeen lähtevät hevosen vetämät kiessit kohti Sakkolan kirkkoa. Ilman viima tuntuu kylmältä ja äiti siksi peittää lapset huppuun vällyn sisään. Kärryn pyörät kolisevat tien pienissä kivissä, hikisen hevosen haju tuntuu, tienvarressa vilahtelee puita kun vällyn rakosesta katselee...

Nyt on Arttu saanut joulukirkkokuoron! Toivo, Uuno ja Usko-velikin on mukana. Silti kovin monta jäi kotiin itkemään...

Sakkolan joulukirkko oli aikaansa edellä. Siellä eli joulukynttilöiden loisto ja tuoksu oli aidointa. — Ajattelen vieläkin, ettei missään maailmassa niin hyvää joulukirkkoa ole ollut.

Kanttori viritti heleällä äänellään ”Enkeli taivaan...” Kukaan ei ole lukenut niin juhlavasti jouluevankeiumia kuin nuori pastori Arvo Liesmaa. Kukaan ei ole kerännyt niin tyylikkäästi vapaaehtoista koletia kuin suntio Kelo. Sitä joulu-tunnelmaa ei pysty muuttamaan vuosikymmenet, ei sotavuodet, ei lapsenlapsetkaan. Sellainen oli Karjalan lasten Sakkolan kirkon joulu.

Saapun vaari

Kotiin paluu

Olimme talvisodan ajan tasavallan presidentin Kyösti Kallion talossa Nivalassa, josta ajasta kerromme myöhemmin Suvannon Seudussa useampana jaksona, jonne tuli tieto, että saamme pika-asutustilan Ruovedeltä. Niin lähti mieheni ja setä matkaan, ottamaan tilan vastaan.

Suurella jännityksellä odotimme miehiä takaisin, että saamme tietää millainen meidän uusi koti on? Onko kattoa päämme päällä? Ja suuri oli ilo kun miehet palasivat ja kertoivat, että siellä meillä on paljon ”hotua”, kun on neljä taloa!

Tätä me emme aluksi uskoneet ja epäili Kaisa Kalliokin: — Miten on mahdollista, että teille annetaan niin paljon taloja? Kumminkin näin oli asia, sillä meille osoitettu maatila oli perikuntatila, kun meitä oli useita veljesten perheitä ja lisäksi kaksi setämiestä ja myös siksi, että luovutettava tila oli yhtiön omistama, jossa joka muonamiehellä oli oma asunto.

Näillä hyvillä ajatuksilla me aloimme valmistella lähtöä Ruove-

delle, mutta kävikin niin, että lehmämme oli tarttunut presidentin lehmistä luomatauti ja kaikki lehmämme joutuivat myyntiin. — Me mieheni kanssa läksimme ostamaan uutta karjaa, kulkien pitkin Nivalaa ja saimmekin viisi lehmää ostetuksi.

Nämä lehmät toimme suoraan rautatieasemalle ja junavaunuun,

ettei tauti päässyt näihin tarttumaan. Ja tulimme kohta junassa Korkeakosken asemalle ja sieltä ajoimme karjan uuteen kotiin. Se oli suuri ilonpäivä, kun saimme oman katon päämme päälle! Ja me aloittelimme elämää uudessa kotikylässämme...

Pian alkoi kumminkin uusi sota,

Eino Salmela kätketään kotiseurakunnan multa. Edessä seisoo Tuomas Jääskeläinen.

jatkosota, miehet joutuivat taas lähtemään rintamalle ja me naiset lapsinemme jääme yhdessä setien kanssa uutta maatiilaamme hoitamaan.

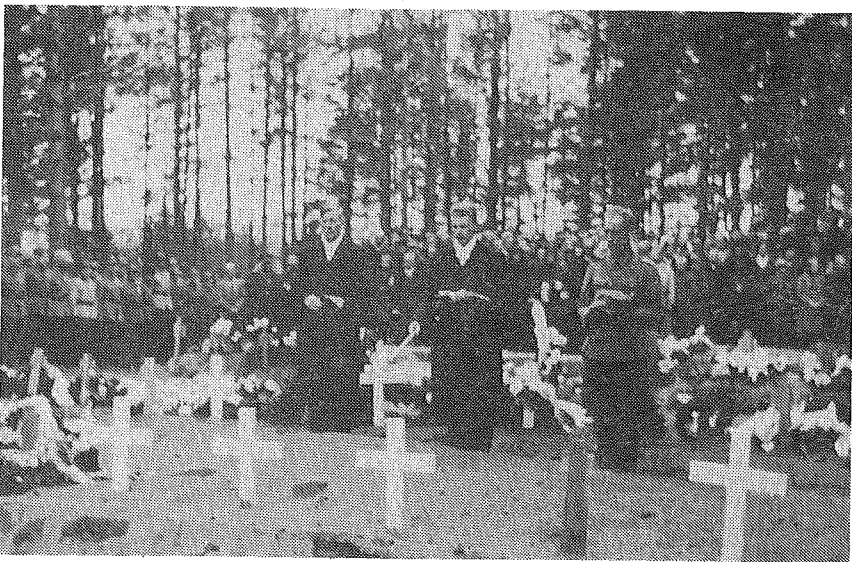
Kun sota oli alkanut, niin pian tuli suruviesti: Eino Salmela on kaatunut, eikä hän palaa, vaan haudataan Lappeenrantaan. Kohta perään tuli ilonaiheitakin, kun joukkomme valtasivat takaisin Karjalan ja Sakkolan. Heti aloimme valmistella taas KOTIIN lähtöä! Ja tämä valmistelu lähtöön tuntui vielä onnellisemmalta kuin Ruovedelle saapuminen.

Kohta olimme jo matkalla KOTIIN. Katselimme maisemia Kanaksella, kaikkialla oli maa mustana ja radan varsi pommikuoppia vieri vieressä. Tällaisia maisemia katsellen tulimme Valkjärven asemalle, Hiitolan—Raudun rata oli tuhottu, ja täällä vasta näimme oikeat sodan jäljet.

Täältä alkoi jälleen kulkeminen karjan perästä Nurmijärven kylän kautta edelleen Petäjärvelle, jossa löysin puukon maantieltä, silloin vartosin vauvaa ja kaikki sanoivat: Poika tulee, kun puukko löytyi... Niin myös kävi, sillä poika on Erkki Kalervo. Jatkoimme matkaa kohti Hiekkarantaa ja Suvannon jälle, vaikka kevätjää oli jo heikkoa ja pelkäsimme kovasti ylitystä. Menimme kumminkin jään yli, vaikka olimme kovin väsyneitä ja myös lehmät olivat uupuneita, sillä Valkjärveltä oli matkaa noin 30 kilometriä. Siitä huolimatta matkasimme iloisin mielin, koska tiesimme, että koti on säilynyt ehjänä ja pääsemme kotiin!

— — —
Lyhyeksi siellä olomme jäi ja senkin ajan oli pelko, että taas tulee lähtö, kun ajoittain kuului kovaa tykkien jyskettä rajalta. Silti oli suurta saada olla vähänkin aikaa kotona Sakkolassa. Me toiset olimme kotona, vain miehet olivat sodassa...

Mummo halusi myös Einon haettavaksi oman pitäjän sankarihautaan ja niin toivat Einon arkussa ja hänet kätettiin Sakkolan sankarihautaan. Silloin oli kaunis keväinen sunnuntai, kun Eino Salmela siunattiin uudelleen. Kolme pappia oli siunaustilaisuudessa, josta valokuvat kirjoituksen tekstissä.

Eino Salmelan siunaustilaisuus Sakkolan sankarihaudalla keväällä 1942. Kuvassa kirkkoherrat Joonas Laurila ja Arvo Liesmaa sekä sotilaspastori.

Sakkolan sankarihautaan jäi Eino Salmela nukkumaan ikiuntaan, kun me toiset jälleen saimme lähtökäskyn kohti länttä ja nyt jatkoimme taas takaisin Ruovedelle, josta noin kolme vuotta aikaisemmin olimme matkalle lähteneet.

Me kävimme kotona Sakkolassa.

Maire Salmela

Sakkolan Haparaisten koulupiirijuhla

Kirkollinen ja hengellinen elämä oli vireätä Suvannon rantamilla. Koulupiirissämme oli kolme henkilöä, jotka tekivät minuun syvän vaikutuksen. — Leppäsen Ale tuli keran meitä poikia puhuttelevaan Kemiläisen Marin tuvan rappusten luona ja ystävällisesti houkutteli tuvan puolelle rovasti Silvennoisen puhetta kuuntelemaan. Riikosen Kati puolestaan neuvoi meitä kyläpoikia, ko oltii menossa uimaa

Kekkilän rantoa. ”Muistakoa pojat, ettette mene syvälle ponkanpenkereen ylitse. Taivaallinen Isä teitä siunatkoon!” — Keljassa taas Paukun Ieva, opettaja Tauno Paukun äiti, oli niin aito ja ystävällinen, että kesäiset illat virsineen ja keskusteluineen ovat vieläkin mielessäni.

Menkäämme vielä Sakkolan kirkkoon! Eräänä kesäisenä päivänä pastori Arvo Liesmaa, rovasti Sonнын vävy, pyysi minua, juma-

Terveisiä Avignosta

Tulin menneeksi, kun paikka satui olemaan sopivan päivämatkan päässä Pariisista. ”Mailman nopein juna” taittaa tämän noin 750 km:n matkan 4 ja puolessa tunnissa.

Valtion Rautatiet — Suur kiitos sille — on jo muutaman vuoden ajan myynyt Inter-Rail-kortteja myöskin senioreille (60 vuotta täyttäneille naisille ja 65 vuotiaille miehille). Systeemi on erinomainen ja kaikinpuolin huomionarvoinen. Kortin hinta on II luokassa 850 markkaa ja I luokassa muistaakseni 1150 markkaa. Toinen luokka kelpaa hyvin, ainakin Keski-Euroopassa, jossa junat yleensä ovat siistejä ja mukavia. Toinen asia tietenkin on, jos uskaltautuu reuna-alueille, joihin minulla ei, yksin matkatessani ollut rohkeutta

mennä. Ajaa köröttelin vain tuttuja ja turvallisia reittejä halki Saksan Itävaltaan, Sveitsiin ja Ranskaan, johon aikaisemmin en, Pariisia lukuunottamatta, ollut tutustunut.

Mistä lieene peräisin into Ranskanmaahan? Johtuneeko ehkä peräti laulusta, jota Haitermaan Ylämäellä polvenkorkuisena laulelin: ”Pikkutyttö Ranskanmaalta, laulain laittoi kuusta. Tummat öljypuut sen kuuli. Kun pulska palmu. Ruusu kuuli hymyhuuli, mutta nukui valmu.” No nyt tuli nähtyä palmu ja paljon muitakin ihan oudon näköisiä puita.

Luulisi, että pitkä junamatka kovasti rasittaa. Varmasti rasittaakin, jos on mukana kovat kantamukset. Huoli setelinipuista ym... Minulla ei ollut vastaavanlaisia huolia. Mukana oli vain ihan välttämättömin.

Pieni kassi, jossa oli muutama kevyt pusero ja yömatkoja varten, kevyet puuvillahousut ja ”teepaita”, jotka sujautin päälleni junan pesuhuoneessa. Tai, jos olin saanut ”lepopaikan” (jonka yleensä sai) hintaan sisältyneen pussilakanan sisällä. Pöterossa — vaunuosastossa nukkui 6 ihmistä, joten olimme vähän niinkuin sillit suolassa. Näytti siltä, ettei näitä ”poteroihmisiä” ainakaan unettomuus vaivannut. Tietenkin on mahdollista varata makuupaikat ja maksaa ne jo täällä Suomessa, mutta tällainen ennakkovaraus sitoo liiaksi.

Sen sijaan katsoin välttämättömäksi varata ja maksaa muutamia öitä hotelleissa. Systeemi on erittäin helppo ja näppärä. Perillä hotellissa esittää vain kuitenkin siitä, että asia on hoidettu Suomesta käsin.

luusopin ylioppilasta, saarnaamaan Sakkolan kirkossa, koska hänellä oli virkamatkoja silloin Käkisalmissa. Sinä sunnuntaina Sakkolan kappalainen Gustaf Adolf Vikman toimitti alttaripalveluksen ja lupaukseni mukaan minä yritin panna parastani saarnastuolissa. Saarnan jälkeen sakaristossa Vikman tuli luokseni ja pyysi minua toimittamaan loppuliturgian, koska hän tunsu itsensä väsyneeksi. Kiitin häntä, mutta en voinut täyttää hänen toivomustaan, koska en ollut suorittanut yliopistossa liturgian opinäytteitä. ”Minä menen sitten alttarille viimeisillä voimillani”, virkkoi Vikman. Sakariston ovelta Kelon Ilmari, suntio, tarkkaili sielunpaimenemme hidasta kulkua. Kaikki onnistui hyvin! Vikman palasi takaisin ja istuutui väsyneenä sakariston tuolille. Punaisen puukirkon papin sisukas loppuveto oli sankarillinen. Vain hetken kuluttua toi-

mitettiin vanhan kappalaisen hautaansiunaaminen hänen rakastamansa kirkon kuorissa. Sieltä rakkaat kädet kantoivat hänet hautakappelin vierellä avattuun viimeiseen leposijaan odottamaan ylösnousemuksen kirkasta aamua.

— — —

Puheen jälkeen seurasi väliaika, minkä kuluessa juhlaansa sai nauttia pöydän antimista, voimakasta karjalaista rokkaa ja jälkiruokana kahvit maukkaan täytekakun avustamana.

Väliajan jälkeen ohjelma jatkui. Saimme kuulla Terhi Jaakkosen pianosooloja, Sirkka Kuupon matkakertomuksen kotikylään Haparaisiin ja Hannu Paukun esittämiä otteita kirjoittamastaan Sakkolan kylähistoriasta. Esitykset palkittiin voimakkain suosionosoituksin.

Vielä seurasi vapaan sanan vuo-

ro. Puhujapaikalle asteli Haparaisten tyttö Malmisen Vellamo, nyky-nimeltään Vähä-talo. Saattiimpa kuulla sellainen kasku, jotta joka-hista nakratti vielä pitkeä sen loppuessa.

Juhlamme päättyessä asteli puhujapaikalle Keljasta Tauno Paukun Eila-tytär, Helsingin yliopiston edesmenneen itämaisten kielten professori Jussi Aron rouva. Arvokkaalla ja henkevällä tyyllillään hän ensin lausui ilonsa siitä, kun oli voinut osallistua kotiseutunsa kulttuurijuhlaan. Lopuksi hän kiitti juhlan järjestäjää onnistuneesta juhlasta.

Juontajana juhlassa toimi Aaro Aapronpoika Viskari. Isäntämiehenä hän piti yleisön kurissa ja järjestyksessä höystäen naurupillereillä sanottavansa.

Iha tulj miu suu makijaks, ko sain siu kanssais hoastoa. Sill viisii!

Eino Sares

Minulla oli se etu puolellani, että tunsin hotellit, joihin olin tehnyt varaukseni. Matkatoimistot kyllä osaavat auttaa hotellivalinnoissa. Tärkeätä on, että hotellissa on kylpy ja suihku, sillä junissa vesi usein tahtoi loppua. Hotellit on siitakin syystä syytä varata etukäteen, ettei joutuisi juoksemaan turhaan vapaita huoneita etsiessään.

Nuoret kyllä tulevat toimeen retkeilymajoissa, mutta ”varttuneemman” ihmisen kannattaa kyllä uhrata hieman kunnan yöpaikan eteen ja säästää mieluummin muussa, esim. ruuassa.

Oma ruokavalioni oli erittäin yksinkertainen. Kaffe ja Minerale, jotka kaikilla Euroopan kielillä merkitsevät samaa. Mineraalivesi on kaikinpuolisesti hyvä janojuoma, paljon parempi kuin esim. makea limonaadi. Ja se on aina, eikä yleensä katsottu ”pitkin nenänvartta” vaikka tilaukseni ei sisältänyt mitään muuta.

Näine eväineni matkasin, kuten jo alussa kerroin Avignoniin asti. Kaupunki sijaitsee etelä Ranskassa lähellä Nizzaa. Se oli kyllä näkemisen arvoinen. Valitettavasti minulla ei ollut kameraa, joten en voi esittää kuvia kaupungista, jonka maine perustuu pääasiallisesti siihen, että siellä sijaitsee Paavin Palatsi, jossa he asuivat vuodesta 1300 — (tai niiltä main) noin vuoteen 1400. Kaupunki on ympäröity muurilla ja jo tämä seikka antaa sille kertakaikkiaan eksoottisen sävyn. Kadut ovat kapeita. Asemalta palatsiin johtavaa Bulevardia lukuunottamatta.

Siellä olisi kyllä hyvin kulunut useampiakin päiviä, mutta eivät täällä meikäläisessä matkatoimistossa oikein tienneet minkä tasoisia hotelleja olisi ollut tarjolla. Ainakin pari ”ihan hyvännäköistä” panin merkille, joista toisen ”Hotel Europan” piha-aluetta verhosi ikivanha puu. Näky oli lumoava. Seisoin pitkän tovin portilla sitä ihailen. Kaupungissa oli, hieman ennen matkaa-

ni tapahtunut turisteihin kohdistunut ryöstö, jolloin 7 ihmistä sai surmansa. Epämääräisen näköistä ihmisainesta liikkui turistilaumojen kintereillä nytkin. Ei ole syytä pitää käsilaukkua esillä liian näkyvästi. Kaikkein parasta on, jos mahdollista vähän näyttää turistilta. Pois kamerat kaulasta, samoin kiikarit! Pieni näppärä ”kauppakassi” käteen, se ei liiaksi kiinnosta helpon rahan saalistajia. Isomman, sen jossa olivat puserot ym. jätin aina junasta poistuessani asemalla olevaan maksulliseen tallelokeroon. Kerran jopa välillä käväisin toisessa maassa vain pieni käsi-”pakaasi” mukana.

Kun minulta on kysytty, mikä on paras matkallani, vastaan hetkeäkään epäröimättä: ”Parasta olivat nuoret”. Heitä oli kaikkialta. Japania ja Amerikkaa myöten. Heiltä saamani ystävällisyys, neuvot ja suoranainen apu, oli jotakin sellaista, että aloin vähin erin uskoa, että meillä sittenkin on ehkä toivoa, kun nämä nuoret pääsevät ”remmiin”. Jos heille suodaan mahdollisuus.

Amerikkalaispoika antoi minulle reppunsa jolle istua, istuen itse eteisen lattialla. Sveitsiläispoika sananmukaisesti talutti minut oikeaan junaan ja tarjosi vielä kolikoita, että voisin asemalta ajaa raitiovaunulla määräpaikkaani. Astrid, hampurilaistyttö vuoli pitkällä veitsellään minulle palan melonistaan. Se oli kaikki, mitä hänellä oli, sillä rahat olivat menneet Lapin muistoihin (kaksi kaunista nukkea, kota, puukko ja poronsarvista tehty kynttilänjalka). Köpenhaminan asemalla hän löysi taskustaan muutaman kolikon, joilla sai yhden omenan, jonka jakoi kolmeen osaan, palan kullekin.

Yön olimme viettäneet vaunuosastossa belgialaisen tytön ja amerikkalaisen pojan seurassa. Aikansa seurusteltuaan Astrid väsyi. Selitti vieressään istuvalle amerikkalaispojalle, että tämä hyvin voisi oikaista

jalkansa hänen selkensä taa. Lopputyön molemmat nuoret nukkuivat jalat toistensa kainaloissa. Se oli todellista käytännön rinnakkaineloa.

Yleensä nämä ”Reppunuoret” ovat tavallista fiksumpaa väkeä. Osaavat kieliä. Useimmat olivat olleet matkalla monta kertaa. Siunattu asia tämä ”Inter-Rail”. Se opettaa näkemään monet seikat kokonaan uudessa valossa. Itseasiassa me eurooppalaiset kuulumme yhteen. Alueemme on hämmästyttävän pieni, ainakin kun kulkee 250 km:n tuntivauhdilla halki Ranskan, kuten tein. Käväisin myöskin Biarritzissa, lähellä Espanjan rajaa. Hieman kyllä harkitsin Madridin matkaa, mutta rohkeuteni ei riittänyt. Riskinsä oli jo tässäkin. Sillä saksankieli, jota hieman osaan, ei auta Ranskassa. Ranskassa on osattava ranskaa! Minä en osannut. Siitä huolimatta sopeuduin maisemaan niin täydellisesti, että hämmästyttävän monet kysyivät neuvojeni. Lienee kai pakko, aloittaa ranskankielen opiskelu. Saksankieli on ihan hyvä kieli. Sillä selviää jopa Tanskassa. Englanti on lähes yhtä hyvä, mutta edes se ei auta Ranskassa, joten: ”sil vous plait” = olkaa hyvät, ja opiskelkaa ranskaa, mikäli haluate matkustaa maailman nopeimmalla junalla Pariisista Avignoniin tai Biarritziin. Matka on joka tapauksessa elämys. Suosittelen!

Kyllikki Villentytär

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko
TAMPERE
Mäkipääkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Kuolleita

Tyyne Alina Arppe, o.s. Paakeli, syntyi Sakkolan Viiksanlahdessa 3. 1. 1903, kuoli 18. 9. 1983 Helsingissä.

Anna Katariina Naskali, o.s. Kaikkonen, syntyi 2. 11. 1907, kuoli 17. 10. 1983 Punkalaitumella. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti, jossa hän toimi, sekä myös Punkalaitumella, Lapinlahden Marttayhdistyksen johtokunnassa ja puheenjohtajana. Hän oli myös Suvannon Seudun asiamies noin 10 vuotta 1970-luvulla.

Rikhard Makkarä on kuollut Vesilahden Suonolassa 74 vuoden ikäisenä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä.

Aukusti Aleksanteri Söder syntyi 23. 12. 1900 Sakkolassa, kuoli 28. 10. 1983 LTK:ssa. Siunaus Lempäälän Ristimäen siunauskappelissa 12. 11. 1983. Viimeinen kotipaikka Lempäälän Ihamaa.

Helena Pusa o.s. Orava syntyi 11. 11. 1903 Metsäpirtissä, kuoli 27. 7. 1983 Konnevedellä. Entinen kotipaikka Sakkolan Haitermaa. Kaipaamaan jäi kolme lasta perhe-

neen. Metsäpirtin ja Sakkolan kotiseutujen ja ihmisten rakkaat muistot, valoisan elämänasenteen ja esimerkillisen vireyden hän säilytti aina lähtösairauteensa asti.

Toivo Koiranen syntyi 22. 6. 1925 Sakkolassa, kuoli 14. 10. 1983 Lempäälässä.

Eläinlääket. toht. Leo Johannes Koiranen syntyi 9. 11. 1930 Sakkolassa, kuoli 4. 11. 1983 Espoossa.

Alpo Artturi Hynä syntyi 27. 5. 1939 Sakkolassa, kuoli 28. 10. 1983 Vesilahdella. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Hovinkylä.

Ahtille 29. 7. 1983

Suvussa syntyi ajatus,
jolle heti myös löytyi kannatus:
— Mitäs jos tehtäisiin Ruotsin matka,
ja poikettais Ahtin luona,
ajankohtana sopiva, tuona?

Asia jätettiin hautumaan...
Pian alettiin kyytiä kyselemään:
— Kellä ois halvin taksa,
ja mikä kyytinä,
onhan pitkä matka?

— Onnikkakyyti lie kaikista varmin?
— Sehän poistaa kerralla kuljetusharmin.
— Vaikka laiva tuo rannalta toiselle vie,
on siitä viel perille pitkä tie.

Torstaina, jälkeen puolen päivän,
poistimme kaiken huolien häivän.
Kiillotimme napit, otimme matkaan laukut ja takit...
ja niin alkoi matka Ruotsinmaalle.
— Ei toki tarvinnut kumartaa kuninkaalle.

Joukkoa saapui täältä sun sieltä,
oli mukana sukua suurta ja pientä...
Riitti linja-autossa tunnelmaa...
Oli setiä, tatiä, serkkuja...
ken jäi joukosta pois —
hän ainakin lähetti ”terkkuja”.

Pian ylitettiin Pohjanlahti.
Tukholmassa oli määränpäänä Ahti.
— Piti syntymäpäiväänsä juhlimaan,

”vaan ei poika syntynyt aikanaan”.
Niinpä me juhlijat ”ennätimme”
ja synttärilahjamme lennätimme
jo ”seitsenkuiselle” sankarille.

Sillä kukapa silloin marraskuussa joutaa...
ja arvaako enää syysmyrskyissä lahden yli soutaa?
Lapsetkin on silloin jo koulutyössä...
eikä lie mukavaa teltailla
kylmässä syksy-yössä.

Tämä oli koko suvun tuuma,
sillä kaikilla meillä oli jo juhlan huumaa.
Täytyyhän Ahtikin miehen ikään saada
ja tämä juhlija joukko on Sinulle
kaistale synnyinmaata!

Varmaan useinkin muistaneet koti-Suomen,
sillä koittihan täällä Sinulle ensi huomen?
Synnyithän luona kauniin Suvanto-järven,
jonka rannoilla heilimöi vilja
ja aalloista nousi särvin...

Kaikki yhdessä tänään Sinulle
kotimaan terveiset tuomme
ja kanssasi syntymäpäiväkahvit me juomme!

Paljon onnea, iloa, sekä aurinkoisia päiviä
koko perheelle toivotamme.
Ota vastaan tervehdyksemme tää!
Tämä syntymäpäivä iäksi mieliimme jää!

Riimitti Jenny

Vuosia täyttäneitä

90 VUOTTA täytti 14. 10. 1983 Helena Viskari, o.s. Repo, kotonaan Orivedellä.

Häntä muistivat lukuisat sukulaiset ja ystävät monin kukkasin, tervehdyksin ja onnittelukäynnin.

Myös Oriveden seurakunnan, Oriveden Karjalaseuran, Oriveden Punaisen Ristin ja Viskarien sukuseuran edustajat kävivät tuomassa tervehdyksensä päivänsankarille.

Hän on syntynyt Sakkolan Kaarnajoelta, avioitui Vilakkalassa ja kotiutui Koverojalle, jonne puoliso Albin Viskari asettui myllyä ja sahaa pitämään. Sieltä jouduttiin sitten kahdesti evakkoon ennenkuin pysyvästi asetuttiin Orivedelle, missä nyt on hyvä viettää rauhallisia pitkän elämäntaipaleen ehtoopäiviä.

90 VUOTTA täytti 23. 10. 1983 Albert Viskari Orivedellä. Entinen kotikylä oli Sakkolan Vilakkala. Ammatiltaan hän oli maanviljelijä.

Nuoruudessaan hän oli tunnustettu taidostaan kansansoittajana. Hän on yksi harvoista nuorukaisista jotka ovat pystyneet voittamaan Paavo Nurmen maastojuoksussa, mutta Väinö Viskari yllätti voittoa asevelvollisuusajanaan, jolloin palvelivat asevelvollisina Sakkolan Kiviniemessä.

85 VUOTTA täytti 16. 10. 1983 Hilda Vesalainen, o.s. Virolainen, Hyvinkään Ridasjärvellä. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä. Myöhästyneet onnittelut!

80 VUOTTA täyttää 25. 12. 1983 Iida Jortikka, o.s. Käkönen, Pirkkalassa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolassa Kaarnajoki.

70 VUOTTA täytti 23. 10. 1983 Sirkka Maria Hakulinen, o.s. Karonen, Vesilahden Jokioisten kylässä. Hän on syntynyt Räisälässä ja kotikylä Sakkolassa oli Hovinkylä.

70 VUOTTA täytti 31. 8. 1983 Elsa Vanhanen, o.s. Korkka, Kokemäellä. Hän on syntynyt Sakkolan Arkuntanhuussa, mutta asui myös Petäjärvellä ja Kiviniemessä.

70 VUOTTA täytti 20. 10. 1983 Eino Nuora Laukaan Tiituspohjassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä. Osallistui talvisotaan ja haavoittui Kiviniemen taistelussa joulukuussa 1939. Haavoittuminen on aiheuttanut 90 % invaliditetin.

60 VUOTTA täytti 30. 6. 1983 Veikko Kallonen Lempäälän Kuljussa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Lapinlahti.

60 VUOTTA täytti 17. 8. 1983 nykyinen Vantaan asukas, Sakkolan Keljasta liikkeelle lähtenyt työnjohtaja Urho Verner Juhonpoika Kallonen.

Hän on v. 1962 Helsingissä perustetun Sakkola-Seura ry:n perustajajäsen, ja tuli jo perustamiskokouksessa valituksi seuran johtokuntaan. Siinä hän vaikutti aktiivisesti parikymmentä vuotta, enimmän osan seuran isäntänä, kunnes jättäytyi mielestään täyspalvelleena seuran rivijäseneksi.

60 VUOTTA täytti 20. 10. 1983 Hilka Ristilä, o.s. Raaska, Lempäälän Tuulialassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä. On osallistunut Petäjäjärven Marttayhdistyksen ja Lempäälän Karjalaisien toimintoihin.

60 VUOTTA täytti 20. 10. 1983 Nurmijärvellä Lahja Mustasilta, Albin Naskalin tytär Sakkolan Volossulasta. Viimeinen kotikylä Sakkolassa oli Pannusaari.

60 VUOTTA täytti 6. 11. 1983 Mauri Tenkanen Ruoveden Syvingin kylässä. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Karhola.

60 VUOTTA — eräiden lehtitietojen mukaan 110 vuotta — täytti Toijalassa 9. 11. 1983 verurinkuljetaja (eläk.) Vilho Hyyrynen. Marian ja Aleksanterin poika Sakkolan Kiviniemestä.

50 VUOTTA täytti 30. 10. 1983 Ritva Jämsén o.s. Kareinen Äänekoskella. Syntyisin Sakkolan Kiviniemestä. Hän on toiminut Äänekosken Karjala-seuran sihteerinä toistakymmentä vuotta, samoin kihlakunnanoikeuden lautamiehenä y.m. luottamustehtävissä.

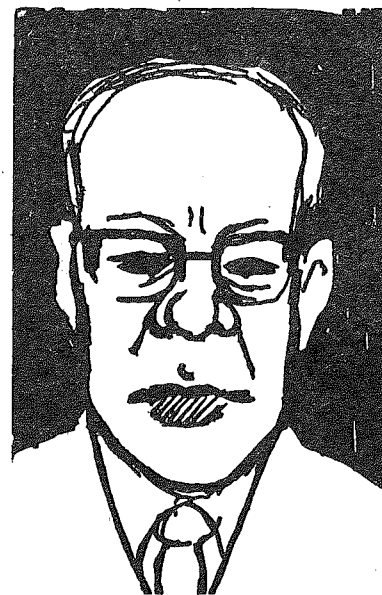
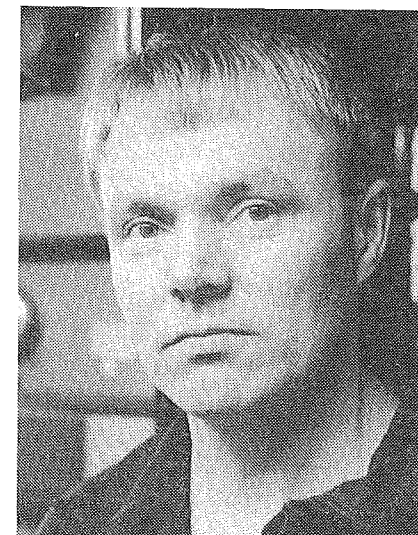
50 VUOTTA täytti 11. 11. 1983 Helvi Hulmi, o.s. Repo, Säkylässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kaarnajoki.

50 VUOTTA täytti 28. 11. 1983 Ahti Pärssinen Ruotsissa Lundin kaupungissa. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa. Varsinaisen työelämän ohella liikenee hänellä aikaa myös monille harrastuksille, osallistuen paikallisiin järjestötoimintoihin liikunnan merkeissä. Erikoisesti suunnistus, lenkkeily ja pitkien matkojen pyöräily saa huomattavan osan vapaa-ajasta. — Suunnitelmissa lieenee pyörämatka entiseen kotikuntaansa Punkalaitumellekin.

Sukulaiset ja tuttavat ennakoivat marraskuisen syntymäpäivän juhli-

malla sen jo heinäkuun lopulla. Eikä vähempää, vaan joukkoa oli linja-autollinen. Yhteiset kiitoksemme koko Ahtin perheelle ylenpalttisesta vieraanvaraisuudesta ja mitä ihanimmasta teltta-alueesta omakotitalonne puutarhassa kukkaistutusten keskellä.

Samalla juhlimme hänen tyttärensä ylioppilasjuhlaa. Tyttärensä Ingrid Pärssinen pääsi ylioppilaaksi keväällä 1983 Pohlen koulusta Lundin kaupungissa.

Toimituksen tuoli

Hyväksi aluksi anteeksipyyntö siitä, kun "Kuperkeikkoja" -kirjoituksessa sotkin jostakin syystä Kiviniemen tyttöjen sukunimet. Aili oli tietysti Aili Koiranen, nykyinen Majanen, eikä Aili Kareinen niinkuin lehteen "präntäsin". Kaipa tämäkin sotku näin poistuu muistojen joukkoon?

Sakkola-juhlassa esiteltiin kolme kovaa sakkolalaissyntyistä huippu-urheiluveteraania ja samaan kastiin kuuluu hyvinkin heidän tenttaajan sa Samppa Viskari, sillä hän antoi 10 kilometrillä kilpahiihdossa täyden vastuksen jokaiselle, jopa maailman mestareillekin.

Nykyisestä sakkolalaissyntyisestä huippu-urheilupolvesta ei minulla ole täyttä tuntemusta, mutta karjalaisista ja suvantolaisista huippukijöistä on pitkä luettelo aivan maailman huipulta saakka.

Kerrotaan ensin kiekonheittäjistä ja kuulapukkaaajista, joista suvantolaisista Pentti Repo on lopettanut, ehkä myös Markku Tuokko, ellei kuulassa jatka, mutta "hämäläinen harjastukka Ari Huuonen on täysverinen kannakselainen, joskaan ei Suvantolasta. Jari Kuoppa on metsäpirttiläistä sukua ja kuuluu nykyiseen heittäjien toiveitten nuorisoon ja on suurin toivo kuulantyönnössä lähi vuosina.

Myös mäenlasku on vahvasti karjalaisten "hotteissa", sillä maailman mestari Matti Nykänen ja pronssimitalisti Jari Puikkonen ovat karjalaista sukujuurta, Puikkonen Metsäpirtin laajaa Puikkosen sukua Puikkolan kylästä. Tähän kastiin kuuluu myös Lahden Heinosen suvun mäkimiehet, äidin puolelta Petäjäjärven Kurikoita.

Kun lisäksi ajattelemme, että Arto Bryggare, Pärssinen ja äidin puo-

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

lelta myös Martti Vainio on karjalaisia, niin meidän on edelleen uskon urheiluun ja paljon perinteitä vaalittavana.

Sitten vain ”puoli kiloa kohvii ja louta paperossii” eli tapaamiin joulunumerossa!

Toimituksen tuolin alkupuoli oli kirjoitettu no 7:ä silmälläpitäen, mutta palstatila loppui kesken, joten nyt vain jatkan tästä mihin silloin päättyi, paremmalla onnella ja uusia aiheita ajatellen.

Karjala 1—5 -teosta olen alkupuolen osalta kovasti moittinut, enkä syyttä, koska niissä, osat 1—3, on hyvin runsaasti kannakselaista loukkaavaa tekstiä ja kuvitus on hyvin harhauttava tulevia sukupolvia kohtaan.

Teoksen 4 osa jo parantaa tilannetta, joskin ”väritys” kuvitukselta paistaa läpi. Viimeinen osa on paljon parantava, jota lukee jopa mielihyvällä, ja tämä on osa viiden toimittajille ansioksi luettavissa.

Ensimmäisten teosten lukemiseen ei viitsi monikaan syventyä pitempään, sillä maku on kuin tervaa joi-si! Se siitä.

Kansa taisteli-lehden no 9:n sivuilla rautulainen komp.pääll. Bruno J. Tiainen kertoo ”maaotteluisia” joita käytiin Kiviniemen-kosken yli rautatiesillan kohdalla jatkosodan aselevon päivinä 1944. Kun tarkka-ampujat oli lopettaneet ottelunsa, niin alkoi ratapölkkyjen liikuttelu. Vastapuolella tarvittiin 4 tai 5 henkilöä ratapölkyn siirtelyyn, niin suomenpoika heitteli yksin pölkkyä kuin hellapuita! Mutta tämäkään ei riittänyt, sillä vastarannalle tuli pyörähtelemään lähes kymmenen toppatakkista naista...

Nyt oli kiireesti hyvät neuvot tarpeen, siksi tunnetuin upseeri-naisankari komennettiin kahden tunnin sisällä etsimään ja paikalle kuljettamaan uljain ja ihanin nainen, kuin saatavissa on! Tämä komennus täytettiin viimeistä piirtoa myö-

ten ja meidän rannalla poseerasi sellainen ihana ilmestys ja korea kauneus, että taisi vastarannan miehet aivan ”näköheiketä”, kun kirkkautta päin kurkistelivat... Vastarannalta myös naisväki häipyi pois...

Nyt jääkin vain kysymys siitä, oliko tämä naiskauneuden jumalatar Suvantolasta, Kannakselta vai kuka hän oli. On täysin mahdollista, että kyseessä oli karjalainen nainen, sillä onhan meillä Miss Maailma tasoisia missejä ollut ja Kike Elomaakin on vallan suvantolainen!

Sakkolan pitäjäjuhlrat 1983. Samppa Viskari haastattelee sakkolalaisia urheilijoita vuorossa August Kiuru, seuraavina Veikko Karvonen ja Pentti Repo.

*Kiittäen kuluneesta vuodesta
toivotamme asiakkaillemme
HYVÄÄ JOULUA ja
ONNELLISTA UUTTA VUOTTA.
PÄRSSISEN KONEPAJA
Korkeakoski*

Jälleen saapuu joulun alkua uusi vuosi. Elämän kiertokulku on vuoden taas jatkunut. Kiitän jokaista menneestä vuodesta ja toivomus on sama, kuin viime vuonna: Kirjoittakaa jokainen joka ”kynnelle kykenee”, muutoin sivut jäävät hyvin vähiin ja niissä on puutostauti pian näkyvissä. Kulunut vuosi on mennyt lähes odotettua paremmin. Siksi vielä toivotan kirjoittajille, asiamiehille ja kaikille ystävillemme HYVÄÄ JOULUA JA ANTOISAA UUTTA VUOTTA!

Perhevalokuvaa katsellessa...

Yllä oleva valokuva on Sakkolan Petäjärveltä, perheestä jonka perheenpäämies oli jämerä Matti Nihti, ja luultavasti Matti ei ollut tullut mukaan kuvaan, katsonut koko homman tarpeettomaksi. Sillä mitä Matti-isäntä sanoi se oli sillä selvä kuin junan lähtö asemalta. Hänestä ja hänen jämyyydestään on lukuisesti aineistoa kyläläisten muistissa. Kerron tässä vain pari tositahtumaa:

Asemapäällikkö kävi heillä tinkimaitoa hakemassa, sattui ruokailuaika, jolloin Matti tokaisi: — Käy syömään! — Ruokana oli ryynirieskaa, rasvassa paistettuna. Asemapäällikköä ei tarvinnut kahdesti kärkeä, mutta hän alkoi kaivaa Mattin kovertamasta syvemmästä ”kuopasta”, jossa oli jo ruoka rasvaisempaa, tähän Matti:

— Syö omasta laijastais tai pois pöyvästä! Ja se oli laki, ei vaan talossa, vaan myös kylässäkin, mitä Matti sanoi. Kuvassa oleva, hänen toinen vaimonsa, kerran nosti kapi-nan Matin mielenvastaisesti. Tietys-

ti isäntä ei perääntynyt mielipiteensä ja kun emäntä oli voimiltaan tunnettua Paksun ”Ukon” sukua Raudusta, niin hän kävi käsiksi aviomieheensä ja runtsi Matin alleen tuvan lattialle, mutta opetus oli sen jälkeen sitä luokkaa, että kapinointi ei koskaan toistunut.

Matti oli vaativa myös omista sanoistaan. Kerran hän lainasi Mikko Nuoralta rahaa ja lupsasi maksaa kun saa porsastilin, kumminkin tarvittavaa rahasummaa ei saatukaan kokoon, jolloin Matti talutti hevosensa Mikon pihaan ja luki lakinsa: — Pie tuota, kunnes saan rahat. Mikko ei hevosta huolinut, vaan antoi lisää maksuaikaa velan suorittamiseen.

Minun kotini ja Nihdin välimatka oli hiukan yli kilometrin ja Matti oli kymmenen vuotta joka sunnuntaina, meillä radiokirkossa. Hänen tulonsa oli varma kuin auringon nousu idästä.

Noita vuosia kertyi noin 10 vuotta, jossa ajassa jostakin syystä tulini hyvin tutuksi tämän perheen paris-

sa. Ehkä ystävyys johtui siitäkin, että Teodor oli kylän tukanleikkaaja, mutta jokin muukin aihe ”veti yhteen”. Ensimmäinen muistikuvani on ajalta kun Tuomas oli asevelvollisuutta suorittamassa ja kotilomalla. Heidän perhe asui silloin rakennuksen ”perätuvassa”, joka myöhemmin vuosina oli talvisin kylmänä.

Tarjottiin kahvia, petäjärveläisittäin kahvia. Tilda kattoi pöydän ja kaateli kuppeihin: — Otetaan kahvia! Kun nämä vehnäskahvit oli nautittu, niin taas Tilda tuli tukevan tuhdikkaasti: — Lisätään!

Talossa ei tunnettu mitään turhia laverteluja eikä turhia koriste-luja. Tämä olkoon muistikuvana siitä, että perheen pyhetyyli ja esiintyminen olivat suoraa, konstailematonta, jonka jokainen ymmärsi muutamasta sanasta.

Tuomas kysyi mustalaisilta, kun ei yösijaa luvannut: — Mitä työ oikei kirroille?

Jos saan suvulta luvan niin mielelläni kerron etenkin Matista lisää, sillä hän oli persoona, toisten aika-laistensa tavoin, ja kumminkin erilainen.

Nämä ajatukset tulivat mieleeni valokuvaa katsellessa. Kuvassa olevista henkilöistä on elossa enää Tuomas Nihti ja hän viettää vanhuuden päiviään tyttärensä Seija Nissin luona Urjalan kirkonkylässä. Tosin Matti Nihtin ensimmäisestä avioliitosta on vielä elossa poika Johannes Nihti Vaasassa, mutta hän muutti pois paikkakunnalta jo minun lapsuudessani. Hänet myös tunnen hyvin ja hänessä on esillä suvun jämyys parhaimmillaan.

Valokuvassa ovat oikealta lukien Helena Heikintytär Nihti, o.s. Pak-su, Matilda Matintytär Nihti, Tuomas Matinpoika Nihti ja Teodor Matinpoika Nihti.

Valokuvan on käyttöömmme antanut Tuomaan vävy Seppo Järvi Turusta.

Viljo Purontaa

Ne entiset myllyreisut

Kun muistelee sitä entistä elettyä elämää ja kaikenlaista touhua siellä nuoruuden maisemissa, tulee joskus esille sellainen työ kuin myllyssä käynti. Sehän lohkaisi aikamoisen ajan maalaistalon miespuolisesta työajasta, sillä tuohon aikaan kukuvälineet taloissa olivat hevonen ja rattaat tai talvella reki. Monesti myllyssä käynti piti suorittaa pitkänkin matkan takaa, kun aivan joka kylässä ei myllyä ollut.

Ei sinne myllyyn aivan heikko-voimaista voinut lähettää, koska sen ajan viljasäkit olivat sitä luokkaa, että nykyään niitä nostettaisiin hydraulisin nosturein.

Miesväen keskusteluissa monasti tuli esiin myllyreisulta kuullut tapahtumat ja kuulumiset. Eräskin vanha mummo paheksui omasta

mielestään liian vapaata nuorten seurustelua sanomalla: "Enne ko pojat käivät tyttölöi aitas, ni ne istuit voa nukkumapola laijal ja hoasteliit myllyreisujoa, vaik olha niilki mieles samat kujavat niiko nykysil... Mut toista nyt, voi, voi..."

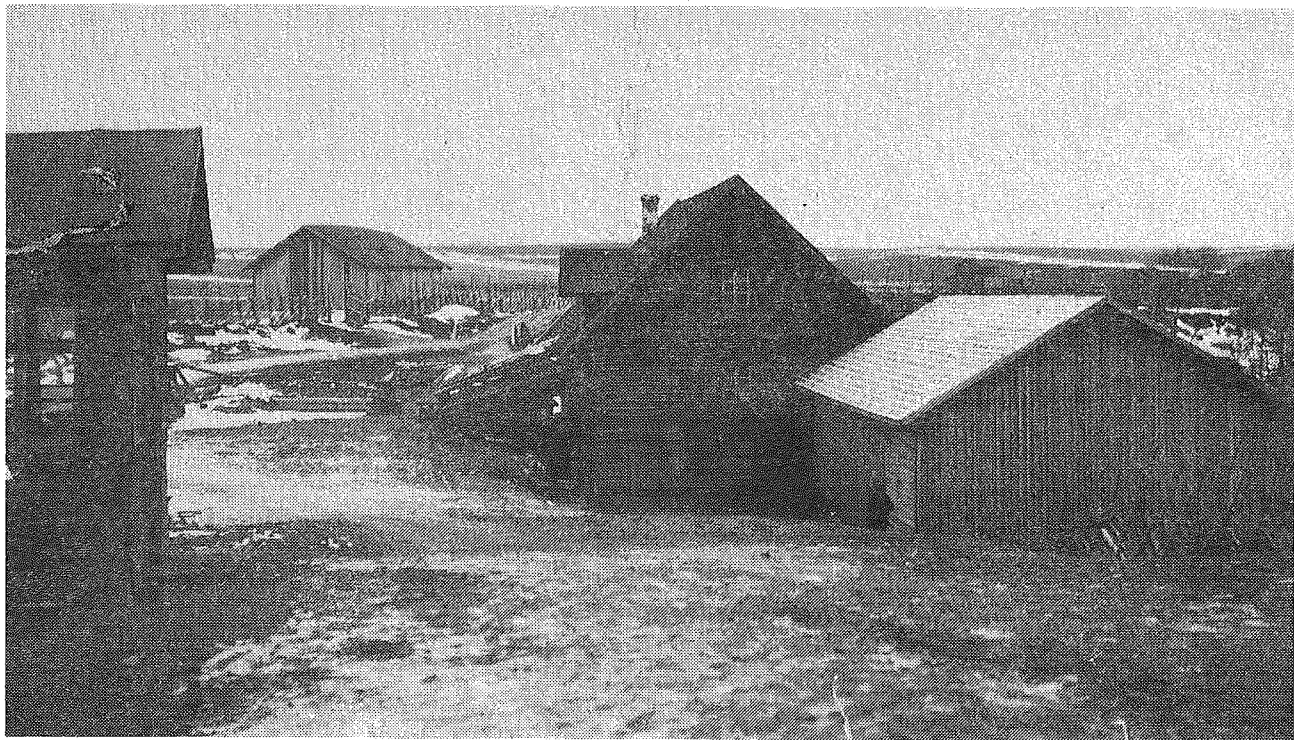
Myllyssä tapasi aina tuttuja ja tuntemattomia ja kun muistelee niitä Karjalan ukkojen kasvoja, ei voi vielääkään olla nauramatta... Tulee tuosta mieleen pari juttua: Olin Riiskan myllyssä ja eräs isäntä tuskaili, kun kotona on etäisiä sukulaisia vieraisilla, eikä älyä lähteä pois, vaikka näkevät miten kiireelliset työt talonväellä on. Tuohon toinen ukon veitikka neuvoi: — Katsohan nyt ko vievoimal käyvät tääl mylly ja sahaki, ni on ihme jos vieroat ei

lähe ilma käskemättä, ko keittä seitsemä saijuu peräkkäi, ettekä välil perunoi, ni eikoha vierail tule koti-ikävä?

Toinen kasku kertoo miten eräs isäntä oli lähettänyt lievästi sanottuna yksinkertaisen renkinsä myllyyn ja antoi tarkat ohjeet ohrien myllytyksestä: "On kaksi säkkiä otria, toisesta tietät otrajauhoja ja toisesta otraryynejä!"

Myllyssä mylläri kaatoi kaikki ohrat ensin puhdistuskoneeseen, mutta siinä vaiheessa renkipojalle ja mylläriille tuli niin kovot erimielisyydet, että mylläri viimein suuttui, laski ohrat takaisin säkkeihin ja käski viemään pois samanlaisena kuin oli tuonutkin.

Kotiin tultuaan renki puolusteli: — Kun se mylläri sotki nuo otrat

Riiskan mylly vuosisadan alkuvuosina.

Auttavaiset naapurit

kaatamalla molemmat säkit yht' aikaa rattiin.

Isäntä oli Karjalaisia huumorimiehiä, niin kehui vaan renkiään: — Kyllä olet viisas mies. Tee aina juuri niinkuin minä käsken... Nytkin teit aivan oikein, kun toit ihan samanlaisena jyvät takaisin, vaikka se "hullu mylläri" koittikin sotkea koko homman.

Vaikka Sakkolassa oli myllyjä useampia kummallakin puolella Suvantoa, silti saattoi joutua kuljetamaan viljoja kauaskin. Vehnän viljelyn yleistyessä 1920-luvulla perustettiin uusia myllyjä, joissa myöskin vehnän jauhatus onnistui. Petäjärvellä oli Sääksjärvellä aluksi sihtijauhoja jauhanut vehnäkivi ja seulontalaite, jossa ei saanut valkoisia jauhoja ja ennen talvisotaa alkoi Lius'en valssimylly jauhaa Viiksanlahden kylässä ja täällä jauhettiin pääosa Sakkolan omatarvevehnäjauhoista. Lisäksi oli vehnämylly Metsäpirtissä ja Valkjärven Jauholassa.

Kun myllyjä oli näin harvassa, niin vehnämyllyyn monelle tuli hyvinkin pitkiä matkoja vehnien myllyyn kuljettamisessa. Mieliinpainuva oli Paussun tattarimylly Saarniaisten koskessa Petäjärvellä. Siinä vasta oli tekniikan ihme! Puuvipua, nahkahihnaa ja monenlaista vempainta, joita mylläri hoiteli tottuneesti. Jyviä piti käyttää monta kertaa samassa "koneessa" ylös ja alas. Mutta täytyy sanoa, että ammattimies oli asialla, sillä tuloksena oli mainiot ryynit, eikä vielääkään koko Suomessa pystytty saman laatuista ryynejä tattarista tekemään. Vaikka tattarin kasvatusta oli viimeisinä rauhan vuosina hyvin vähäistä, niin oli tuossa myllyssä syksyisin niin kova tungos, että piti varata paljon aikaa ja evästä matkaan. Eikä uskaltanut vuoroa varttuessa nukkua, ettei vuoro menisi ohi.

Rehu- ja leipäviljan jauhatusta onnistui lähimyllyissä, joista Riiskan mylly oli meitä lähin. Tuohon myl-

Siihen aikaan, kun tähän tarinaan aiheen antaneet tapahtumat olivat ajankohtaiset, niin osa Sakkolan kylästä eli vielä öljyvalaistuksen aikaa. Syksyllä peltotyöt painoivat päälle niin askareissa viivytettiin iitahämärään saakka, jolloin vasta tie tempasi osuuskauppalle, vaikkapa tupakan ostoon ja tarinomaan. — Tähän oli jo totuttu tapa omaksuttu, sillä myymälänhoitaja oli palveluultis varsinaisen aukioloajan jälkeenkin.

Sattuipa, ehkä oli tavoitteenakin, saapumaan ostoksille samaan aikaan Pitkäsäntä ja Pienimies, joilla oli toisiaan kohtaan aina jokin pieni kiusanteko tai muu metku mielessä. Heillä molemmilla oli käytössä hyvä hevonen ja valkjär-

lyyn sisältyy paljon niitä myllyreisumuistoja, joita kuuli lähikylien ukkojen kertoilevan. Siellä käynti oli niinkuin olisi käynyt sen ajan tietopankissa! Siellä kuuli totta ja tarua, kun leikkisät Suvantolan ukot kertoivat juttujaan. — Voi kun kaikki muistaisi! Ja saisi tallennettua kansanperinteenä tuleville sukupolville. Tuo olisi osa sitä karjalaista hyväntahtoista herskyvää huumoria, joka heimomme kovan osankin on tehnyt helpommaksi kantaa.

Syksyllä 1983 Kassu

vöistä mallia olevat kiesit, joissa polvien peittona oikein nahkavörselit. Vörsseleä ei ollutkaan köyhien eikä kitupiikkien kieseissä. Varakaat isännät ajelivat kuin herrat konsanaan!

Sinä iltana osuuskaupassa tapahtui niin, että kun Pienimies puhua pälpätti ahkeraan kylän tapahtumia, niin Pitkäsäntä osti rasian hakaneuloja ja rengastutin ja laittoi neulalla tutin lähimmäisensä takin helmaan istuinpaikan kohdalle.

Kun tällä tutitettulla oli myös asiaa pappilaan, niin kirkkoherra kehoitti istumaan. Hän tietysti kiitti ja istuutui, nousi ja istuutui, eikä mies ollenkaan rauhoittunut.

— Miksi olet noin rauhaton, painaako jokin asia mieltä?

— Ei paina mieltä, mutta istuimessa on jotain vikaa?

Kun tapausta tutkittiin, niin ei tuolissa vikaa ollut vaan omassa takamuksessa oli rengastutti...

— Voi peta sentään, sanoi mies, kyllä tiijen kenne on tutti!

— Olkaa pitkämielisiä toisianne kohtaan. Älä tee kuin hän on sinulle tehnyt.

— En toista korvajainkaan käännä!

Kun nämä urheat sankarit seuraavan kerran kohtasivat, niin nyt Pienimies salakuljetti Pitkäsännän

Perämootorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämootorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

palttoon taskuun nyrkin kokoisen kivenmurikan.

Lisäkantamuksen saanut ei ollut mitään huomaavinaan, vaan jutteli satomääristä ja syksysäästä...

Pian kumminkin molemmille tuli kutsu kirkolle, lie ollut hautaustilaisuus, ja silloin oli lämmin ja lumeton loppusyksy, joka edellytti ajettavan kieseillä ja hevoset oli hautausmaan kiviaitaa lähellä olevassa puomissa rivissä.

Miehet puuhailivat hevosten kanssa, sillä lähtö tapahtui kirkolta aina kilpailutilanteena, korjailivat loimia, kohensivat heiniä, vetelivät holkkitupakasta savuja, tupakkamiehet. Pitkäisäntä savuja pölläytellessään askaroi Pienenmiehen kieseihin toista sataa kiloa kiviä läheisestä aitarauuniosta, käänsi vörssein päällykseksi ja poistui savuja

suitsuttaen muinamiehinä pois paikalta.

Pienimies hoputti vaimoaan joutumaan, sillä jos lähdössä teki kömmähdyksen, niin oli vaivojen takana nousta hevosjonossa arvoasteikossa etukeulaan.

Hevonen ryntäsi matkaan ja ensimmäisessä kuoppurassa löivät resorit pohjaan ja emännän istuinpää tärähti tomakasti. Ajettiin kilometrin verran, niin hevonen hiestyi täysin.

— Nyt on jottai vinossa: Hevonen on vaahtopalloissa ja miul takapuol tärskey! Kurkista hyvä mies mitä miul alasen oikein kopisuo?!

— Ei täs nyt kerkii mulistelemoa hammeihe alle.

— Koittele siit käelläis, siel on jottai liikoa?

Isäntä nosti vörssein ja olihan

siellä lähes kymmenen kappaa kiviä! Ja emäntä motkotti kiukkuisesti:

— Tuo vertoa et huolehi hevosetais ja kiessilöistäis. Ko ois suuremmat tilat ni jonkuu herrojen hemsutin ois takkiis alle asettanneet... Voi häpijää sentää! Kaik aijaat sivutse, sie senko lapat kivilöi pois kiessilöist...

Kun pariskunta muutaman viikon kuluttua matkasi joulukirkkoon, niin emäntä selitti: — En enää vihoissain uo, mut katsoki jot rekeheis ei laiteta nyt lisälastia, ei kiviä eikä kantoja, nyt on otettava vahinko takaisin ja silloin on oltava mennessä kilometrit poikittain!

Juho Kurikka

Kirje Pirkkalasta

Suvannon Seudussa olleessa Vernerin kirjoituksessa oli ainakin yksi muistivirhe, sillä hän mainitsi Hietasen Vilpon olleen kookkaan vanhuksen. — Kyllä minäkin Vilpon muistan hyvin, sillä olen syntynyt tämän vuosisadan alussa. Ja kun lapsuuskotini oli aivan maantien laidassa, niin Vilppo ohimennessään poikkasi aina meillä. Ei hän mitään pyytänyt muuta kuin "saijuu" oli äidin aina keitettävä ja sitä "saijuu" Vilppo joi useita lasillisia, hiki vain virtasi noronaan pitkin kasvoja.

Hänellä oli aina päällään, kesähelteelläkin, kolme harmaata sarkapalttoa, joista kaikkein pisin oli alimmaisena ja lyhin päällimmäisenä, sekä kolme huopahattua päässä! Selässä oli "poltikkaissäkki" ja kädessä pitkä keppi.

Hän oli pienikokoinen mies ja hyvin hiljainen, sillä ei ainakaan meillä puhunut mitään, mutta oli tiellä yksin kulkiessaan mutissut jotain... Naama hänellä oli hyvin

karvainen ja ihmetellen katsoin hänen kulmakarvojaan, jotka olivat harvinaisen tuuheat ja pitkät riipuen silmäluomien päällä.

Kun kunnalliskoti valmistui niin Vilppo vietiin sinne, tosin vähän väkisin ja väkisin olivat siellä vielä riisuneet vanhat vaatteet pois ja pukeutettiin puhtaisiin. Tähän oli Vilppo pannut kovasti vastaan, huutanut ja potkinut, että miehiä oli tarvittu kutsua avuksi pukemisessa. Ensimmäisen talven hän nukkui lattialla, ei suostunut menemään sänkyyn, kun "heteka" heilui kuin järven pinta!

Vernerin tunti myös Aapelin. Hän oli kookas ja roteva, sekä hyvin puhelias. "Koimeän Oapel", kuten sanottiin. Hän oli kotoisin Haparaisten kylästä, oikein sanottuna Koivumäki. Hänen poikkasi aina meillä, ainakin talvella veti kelkkaa perässään, siinä oli kaikenlaista kamaa.

Suven Ieva oli Metsäpirtistä kotoisin, hyvin tunsin hänetkin, ja

kun oli aikansa kierrellyt Sakkolasessa ja oli kertynyt säkkiin melkoinen määrä leivän kannikoita ja oli lähdössä kotiin päin, niin tuli meille ja isä osti häneltä ne liiat leivät. Puntarilla ne punnittiin ja kuinka monta kiloa oli leipiä, niin monen jauhokilon hinnan isäni maksoi hänelle. Eeva niiasi moneen kertaan ja iloisena lähti menemään taas maantielle.

Meillä kun ei ollut maata, niin ei ollut myöskään viljaa omasta takaa. — Leivät syötettiin sialle.

Paluumatkalla kyllä Eevan säkkiin ehti kertyä paljon leipiä, ennen kuin kotonaan oli, sillä oli kuljetettava monen kylän läpi joista sai "kannikoita".

Isäni ymmärsi "puistajaa", sillä oli itsekin jäänyt 7-vuotiaana orvoksi ja sokeaa isoisää taluttaen olivat kulkeneet kerjuulla kylästä kylään, siellä päässä pitäjää josta myöhemmin tuli Vuoksen kunta.

Sellaista oli se "vaivaisten hoito" siihen aikaan, mutta "ettiäl o entist ja muuval o muinoist".

T A

Suomen puolesta

Aamulla Ylätalo tulee lähetin kanssa. Aikaisessa on.

— Miten täällä jaksetaan? Miten yö meni?

— Hyvin jaksetaan ja yö meni hyvin, kun on näin lämmintä.

Ylätalo siirtyy Huuskan viereen lähemmäksi nuotiota ja alkaa puhella: — Alatte valmistautua lähtöön. Tästä on vain yksi marssirupeama Kirkonkylään. Sieltä saatte sitten lisäohjeita. Sammuksena tulleet hyvin...

Tauno Huuska nousee ylös ja laittelee varusteita paikoilleen. Varttuu vain hetken, että kaikilla on varusteet mukana.

— Joukkue seurakkaa!

Aamuviileässä on helppo marsia, ei väsyä. Oli lämmin ja pitkä yö levätä.

— Kello näyttää puolta kuutta, puhelee Huuska miehille. Marssi jatkuu ja nyt on kaikki hiljaista, ei ole jutun juurta. Jokaisen ajatukset lentää kotiin, kotiperheeseen, lapsiin...

Tullaan Kirkonkylään, taloja näkyy jo, alkaa asuttu seutu, pitkä metsätaival on ohitettu.

— Tauko, tauko, kuuluu edestä. Se on yksi hiki taas otettu.

Huuskan joukkueelle näytetään kartasta seuraava tehtävä. Eteneminen jatkuu Alatus asemalle ja ohi sieltäkin.

— Jos vastusta löytyy, niin sitten tavoite muuttuu...

Töpinä tulee kohta perästä ja ruokailu on normaaliaikaa. Koimea kirkko jää sivuun. Tavoitteena Leppäsyryn asema ja tie siitä edelleen.

— Edellä on kiirehtineet, ei tavoiteta ketään.

— Siinä on rautatie kunnossa. Hannes ja Jalmari! Rautatien vierellä asuneet, nyt teillä olisi tuossa asemamiehen paikkoja.

— Niin olisi, mutta ei jouda hakemaan. Samalla tutkitaan rautateitä. Kunnossa on, muuta kuin junat liikkeelle.

Viides komppania. Seis! Palataan Kirkonkylään. Komppania marssii verkalleen takaisin Kirkonkylään.

— Katsokaa pojat! Kuinka paljon hevosia. Ainakin sata. Jo on täydennystä ja on siinä joukossa parempiakin hevosia...

Majoitutaan tiestä oikealle koi-vikkoon.

— Koivuja ei kaadeta. Teltat tulevat noin tunnin kuluttua.

— Viivytäänkö tässä kauan, kysyy Huuska Suonpäältä.

— Ei ole tarkempaa tietoa, mutta teltat pystyyn ja taloksi.

— Tämä on Kirkonkylä ja varmaan täällä on ollut suurempi huoltokeskus, joten voi löytyä muonaa...

Vapaaehtoisia löytyy vaikka kuinka paljon, mutta vähempikin riittää. — Jos Toivo lähtee ja ota kolme miestä mukaan.

— Aleksin käsi nousi ensin ja lähtekää te Eino ja Hannes mukaan. Ottakaa kevyet aseet matkaan. Hyvää vainua!

Näkyy pojat jo tulevan ja jotain kantaen. Jopa löytyi nopeasti, mutta mitä?

— Nyt on pojat räiskäletarpeita, kun löytyi vehnäjauhoja, tuotiin säkillinen, että alkuun päästään...

— Tulis vain töpinä, että saisi rasvaa ja suolaa, intoilee Aleks.

Töpinä saapuu vääpelin johdolla. Taas ollaan koolla, vaikka yksi vuorokausi oltiinkin erillään ja nyt parveillaan saman padan äärellä. Ruokaillaan kaikessa rauhassa ja sen päälle vielä päiväunet. Eletään taas herroiksi.

Toiset pystyttää telttoja, toiset hakee polttopuita ja lähetti Eino

hakemaan hyvää kaivovettä räiskäleen tekoa varten.

Myös töpinän miehet pistivät töpinäksi: Etsivät kylästä kärkyt ja valjaat, valitsivat joukosta parhaan hevosen. Kärkyyn kuormasivat säkittäin vehnäjauhoja. — Ei meiltä räiskäletarpeet kohta loppu!

Kamiina lämmitetään teltan ulkopuolella ja järjestetään paistaminen. Aleksin touhua "linitaikan" teossa, pakkiin taikina ja kannessa paistetaan. Kamina hehkuu punaisena ja päällyys pakinkansia täynnä. Muodostetaan "Suistamon lini Oy", tuotantolaitos.

— Olisipas nyt Korpiselän voitynnöri tässä. Kun toista on, niin toista puuttuu. On tämä reissumiehen elämä sellaista.

— Korvike myös kiehumään, että päästään maistamaan, Aleksin paistamiskieressä huomauttaa.

— Korvike on valmis, huutaa Väinö Vulli, — päästään herkuttelemaan herroiksi. Herkutellaan kuin juhliissa.

— Kyllä tämä sotilaan elämä on tapahtumarikasta: Eilen ei ollut aikaa vettä etsiä, mutta nyt paistetaan räiskäleitä. Silti elämän vastoinkäymiset on parasta unohtaa.

— On sitä ilon pitoa täälläkin, mutta täällä ovat pojat keskenään. Pitäisi olla myös tyttöjä. Sitten vastata lysti olisi...!

— Oikeassa olet, ei se paljon puutukaan kuin tyttöjä, kerkiää väliin Arvo sanomaan.

— Tietääkö kuka — mitä varten ne meidät tähän huilaamaan panivat, eikä painuta perään?

— Tietääkö Tauno, kysyy Pekka.

— En tiedä, mutta jos saa arvaila, niin minä arvaan, että me ollaan nyt reservinä. Katsokaas tästä lähtee teitä eri suuntiin. Jos mikä suunta ei selviä, niin mennään avuksi. — Tässä ollaan kuin tähtystyspaikalla.

Suuri joukko miehistä on jo nurmikolla selällä, mutta "Suistamon lini Oy" on vielä toiminnassa. Kun tarpeita on niin paistetaan va-

rastoon, illaksi ja aamuksi, eihän lini pilaannu, paranee vaan.

— Pojat, tarjotkaa räiskäleitä komppanianpäällikölle. Parempaa tarjottavaa ei nyt ole.

— vai pitäisi olla vielä parempaa. Eihän sitä tämän parempaa olekaan.

— Nyt tehdas lopettaa, kun voi loppui, puhelee Aleksi niinkuin Huuskan kuultavaksi. — Ruokailuun, huudetaan. Koko ajan on syöty ja syömään huutavat.

— Otetaan jokainen pakiinsa, ettei väepeli suutu. Alkaa luulla ettei enää ruoka kelpaa... Syödään sitten illalla.

Sinä lämpimänä heinäkuun iltana lepäilee koivikossa Suistamon kirkonmäellä tyytyväinen kiväärijoukkue. Kun ei kerran ole yläportaalla kiirettä niin ei tietysti joukkueellaakaan.

Nurmella nukutaan ja loikoillaan kolmisen tuntia ja sitten ryömitään telttoihin. Ei nyt ole muuta tehtävää kuin nukutaan. Teltoissa vallitsee hiljainen rauha.

Kun taas käsketään, niin silloin taas mennään joutuin. Aseet huolletaan, lippaat täytetään. Ei tiedä milloin tulee käsky marssille.

Silti menee aikaa jolloin "Suistamon lini Oy" toimii täydellä teholla, kun voinapit on saatu päivänannosten mukaan.

Otetaan kirjoitustarpeet repusta ja kirjoitetaan omaisille kotiin tai asuinpaikkakunnalle.

Neljännän yön jälkeen tulee taas lähetti: Valmistautukaa lähtöön! Komppania marssivalmiiksi, lähetit kiertää. Joukkueet kokoontuvat istumaan ojanpenkalle. Marssi voi taas alkaa.

Runo

*Petäjärven Marttojen
65-vuotisjuhlaan*

*Karjalasta kauniista,
suloisesta Sakkolasta,
kotikylän tanhuvilta,
Petäjärven tutuista tuvista
lähdimme sodan jaloista
Martta-äidit tyttäreineen,
pojat polvenkorkuhiset.
miehet sotahan jäivät
Lotta-siskot mukansa.*

*Junat tulla kolkutteli,
karjat teillä vaelteli.
Taakse jäivät tutut valot,
edessä vain oudot talot.
Matkan päämme oli tämä,
kaunis, jäyhä Sydän-Häme.
Tänne taloksi kävimme,
rakensimme, uurastimme
omat kodit oivalliset.*

*Tuli mieleen tutut seurat,
Martta-kerhot Karjalasta,
kurssit, kestit monenlaiset...
Siitä syntyi tuuma tämä:
Petäjäjärvi — Vesilahti —
samat Martat, samat kylät.*

*Niinpä lähti Marttain seurat
toimeen, touhuun tuttuun tapaan.
Kurssit, retket, opetukset,
nuoruusajan ystävyudet
viihtymään on saaneet meidät,
menneet, uudet yhdistäen.*

*Vaan vuodet kuluu, ikä karttuu
seuralle jo kuusiviisi,
sama ikä jäsenillä,
paikoitellen paranneltu.
Mieli menis vanhaan tapaan,
esteitä vaan tavan takaa,
silti lämpö, ystävyys
jatkukoon myös perintönä!*

*Marttain työstä aina jää
joku siemen itämään.
Taivaan Isä kasvun suokoon,
elot hyvät aina tuokoon!
Näin ei työt ja aatteet lopu,
säilyy aina hyvä sopu.
Kodin lämpö, siunaus,
elämän on rikkaus.*

Ilma Mäkinen

**Sakkolan kylät
tuvasta tupaan 1939
Sakkolan historiaa II**
on erittäin sopiva joululahja
suvulle ja ystäville.
Myynnissä Lempäälän-Viialan
osuuspankki 37500 Lempäälä

Hiukan Polyphonysta

Kanadan suomalaisista on yritetty kirjoittaa historiaa. Se on vaikea tehtävä. Ensimmäinen historiankirja ei miellyttänyt. Se oli liian yksipuolinen. Oikeastaan kirkkohistoriaa vain. Tavallista arkioloa ei paljon kuvata.

Nyt on 1981 yhteisvoimin kirjoitettu katsaus n.s. Polyphony, jossa käsitellään hiukan kaikkea, ollen enemmän kronikka kuin historia. Se oli mielenkiintoinen tarinakirja. Ja toivottavaa on, että käännettäisiin myös suomen kielelle. Siinä kuvataan siirtolaisen elämänmuotoja rehellisesti, kaunistelematta.

Voi sanoa, että sankareita olivat ensimmäiset tulijat tänne kauniin

seen ja karuun maahan. Tarvittiin todella sisua mukautua näihin uusiin oloihin. Kaiken vaikeuden lisäksi vieras kieli. Paljon enemmän kysyttiin mukautumiskykyä kuin evakkojen sijoittamisessa omassa valtiossa.

Monet sortuivat. Mutta ne, jotka pitivät kutinsa, ovat nyt onnellisia. Uudet polvet ovat jo synnyinmaassaan ja menevät hyvin.

Nykyisillä siirtolaisilla on jo paljon helpompaa, jos vain saavat työtä t.s. tyytyvät ottamaan vastaan millaista työtä tahansa. Tekijälle löytyy aina jotain hommaa.

Tahko ihmetteli aikoinaan Kanadan matkallaan monen suomalaisen vaatimattomia oloja. Hänen mieles-

tään he olisivat kotimaassaan saavuttaneet helpommalla samanlaisen olon, jopa paremmankin.

Ehkä? Jotain on täällä niin miellyttävän erilaista. Tyttäreni sanoo: "Niin samanlaista ja kuitenkin niin kovin erilaista."

Puhutaan Lapin lumoista. Samanlaista taikaahan on Kanadallakin. Tämä kaunis karu maa lumooa myös omalla erikoisuudellaan, laajuudellaan. Ja kun muistaa, että siitä kuusta kuuleminen, jonka juurella asunto, niin kaikki on hyvin asui-pa missä tahansa.

Ja saa sanoa kuin muinoinen Suvannon laivapoika: "Näkeepä maailmaa! Kaukokaipuu on tyydytetty!"

Klaudia Pelkinen

On joulu 1983

*Kaukaa kotikirkon kellot soi...
Taas muistojen kellot soi...
Enhän ovias enää
koskaan avata voi.*

*Lumi peitti silloin seutua tuota.
Alkoi joulun tuntua luoda.
Olin morsian! Sain jouluna
kirkossa olla onnellinen.*

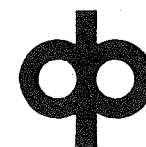
*Hämyhuntu verhoutuu
vuosikymmenien ylle...
Yhä vain ErP 6:n miehet
ryntää Keljan taistelutanterille...*

*Hälytyssireenit soivat.
Kulkee evakkojunat...
Taas palaan kotipitäjääni
Pienet lapset sylissäni...*

*Pyörii pyörteet Taipaleenjoen.
Luonasi siellä olla koen...
"On Joulun Lapsi sama",
muistan,
ja nyt Pirkkalassa hiljaa
kuiskaan...*

Laina Huuska

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

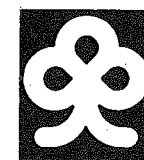
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

**joustavaa
pankkipalvelua**

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 740886 (verstaaseen)

**Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.**

**SUVANNON
SEUTU**

**Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1984 8 kertaa
vuodessa.**

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

**Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.**

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

**Vastaava toimittaja Viljo Puron-
taa.**

**Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.**